

فقه تربیت کودک

تقریرات مباحث خارج فقه

حجت الاسلام والمسلمین سید حسین نخلی

مؤلف: مہری ایمانی

سرشناسه	: ایمانی، مهری، ۱۳۶۴ -
عنوان و نام پدیدآور	: فقه تربیت کودک : تقریرات مباحث خارج فقه حجت الاسلام والمسلمین سیدحسین نخلی / مؤلف مهری ایمانی.
مشخصات نشر	: تهران : رامند ، ۱۴۸۳.
مشخصات ظاهری	: ۲۸۰ ص.
شابک	: 978-622-4913-03-6
وضعیت فهرست نویسی	: فیپا
یادداشت	: کتابنامه: ص. ۲۷۷ - ۲۸۰.
عنوان دیگر	: تقریرات مباحث خارج از فقه.
موضوع	: والدین و کودک (فقه) (Islamic law) Parent and child تربیت خانوادگی جنبه های مذهبی اسلام Domestic education - Religious aspects Islam* حقوق کودک (فقه) (Islamic law) Children's rights
رده بندی کنگره	: BP۲۵۳/۲
رده بندی دیویی	: ۲۹۷/۴۰۰
شماره کتابشناسی ملی	: ۹۸۴۳۸۸۰
اطلاعات رکورد کتابشناسی : فیا	
کدپیگیری	: ۹۸۴۳۱۶۲

انتشارات رامند

نام کتاب: فقه تربیت کودک

(تقریرات مباحث خارج فقه حجت الاسلام سیدحسین نخلی)

مؤلف: مهری ایمانی

ناشر: انتشارات رامند

شمارگان: ۵۰ جلد

نوبت چاپ: ۱۴۰۳ / اول

چاپ و صحافی: البرز

قیمت: ۲۶۵۰۰۰ تومان

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۴۹۱۳-۰۳-۶

فهرست مطالب

مقدمه ۱۵

فصل اول: آداب مربوط به ولادت کودک

گفتار اول: آداب حیض و ولادت ۱۹

ادعیه و اذکار توصیه شده در فرزندآوری ۱۹

ازدیاد نسل مایه مبارک است پس بر اکرم علیه السلام ۲۲

وجود فرزند از نشانه‌های سعادت انسان ۲۴

توصیه به ازدواج با زنان ولود ۲۵

کراهت ازدواج با زن نازا ۲۹

اسباب افزایش فرزندان در روایات ۳۱

حکم استیلا و اکثار نسل ۳۳

حکم ثانوی فرزندآوری ۳۴

روایت معارض با استحباب فرزندآوری ۳۵

آیات معارض با فرزندآوری ۳۶

جمع بندی مطلب ۳۷

گفتار دوم: آداب بعد از ولادت نوزاد ۳۸

۱. تحنیک (برداشتن کام نوزاد) ۳۸

جمع بندی مطلب ۴۰

۴۱.....	۲. غسل مولود.....
۴۲.....	معنای وجوب در روایت غسل مولود.....
۴۴.....	حکم استحباب غسل مولود.....
۴۴.....	۳. گفتن اذان و اقامه در گوش کودک.....
۴۵.....	روایات استحباب اذان و اقامه در گوش مولود.....
۴۸.....	جمع بندی مطلب.....
۴۹.....	۴. نامگذاری کودک.....
۴۹.....	روایات در رابطه با نام گذاری.....
۴۹.....	ب. روایات مربوط به نامگذاری قبل از ولادت کودک.....
۵۲.....	۱. روایات نامگذاری با اسماء نیکو و تغییر دادن اسماء ناپسند.....
۵۵.....	ج. روایاتی بدون نامگذاری اسماء انبیا و ائمه.....
۵۶.....	نتیجه:.....
۵۶.....	د. روایات استحباب نام گذاری به اسم محمد.....
۶۰.....	و. باب استحباب نامگذاری با نام الهی.....
۶۱.....	ه. استحباب نامگذاری با حَسَنَ وَ الْحُسَيْنَ وَ جَعْفَرُ وَ عَلِيٍّ وَ عُبَیْدِ اللَّهِ وَ حَفْصَةُ وَ قَاطِمَةُ.....
۶۱.....	ی. روایات استحباب قرار دادن کنیه.....
۶۲.....	کراهت نامگذاری به برخی اسماء.....
۶۳.....	روایات نامگذاری کودک در روز هفتم.....
۶۵.....	جمع بندی.....
۶۵.....	شیوه‌های ترویج نامگذاری مناسب.....
۶۶.....	علت نامگذاری فرزندان و اصحاب ائمه با نام دشمنان.....
۶۸.....	۵. عقیقه کردن.....
۶۸.....	عقیقه در لغت.....
۶۹.....	حکم عقیقه.....
۷۲.....	جمع بندی:.....

۷۳	استحباب عقیقه
۷۳	جمع بندی:
۷۵	عقیقه کننده‌ها
۷۷	در چه زمانی عقیقه مستحب است؟
۸۰	جمع بندی
۸۰	حیوان مورد عقیقه
۸۱	آیا عقیقه برای دختر و پسر متفاوت است
۸۳	جمع بندی
۸۳	چه سانی می‌توانند از گوشت عقیقه بخورند؟
۸۷	قرن اول: حرمت
۸۷	قول در م: کاست
۸۸	قول سوم: ر
۸۹	نتیجه نهایی
۸۹	حکم ناتوانی از انجام عقیقه
۹۱	نتیجه:
۹۱	اذکار وارده هنگام عقیقه
۹۳	حکم مالیدن خون عقیقه بر مولود
۹۴	نتیجه
۹۴	۶. ختنه کردن
۱۰۰	اقوال وجوب ختنه بر ولی
۱۰۰	قول اشهر:
۱۰۱	قول مشهور
۱۰۲	جمع بندی:
۱۰۲	۷. سوراخ کردن گوش
۱۰۵	جمع بندی مطلب
۱۰۵	ترتیب آداب روز هفتم

- ۱۰۶..... جمع بندی
۸. ولیمه دادن..... ۱۰۶

فصل دوم: آداب شیرخوارگی

- گفتار اول: آیات مربوط به شیردهی ۱۱۱
آیات مربوط به شیردهی ۱۱۱
نکات مربوط به آیه ۲۳۳ سوره بقره ۱۱۲
جمع بندی آیه ۱۱۳
جمع بندی آیات ۱۱۴
گفتار دوم: آداب مربوط به شیردهی ۱۱۵
نکته رجائی ۱۱۷
بررسی اشکالات و رد اعتبار مشایخ ۱۱۸
اشکال اول: حدسی بودن شهادت شیخ ۱۱۹
اشکال دوم: امتناع شیخ سوم در عمل به مرسلات ابن ابی عمیر ۱۱۹
اشکال سوم: احتمال عمل اصحاب بر اساس مبنای اصاله العداله ۱۱۹
اشکال چهارم: دسترسی نداشتن شیخ رسی به وثاقت مشایخ راویان سه
گانه ۱۲۰
اشکال پنجم: نقل متعدد صفوان، بزنتی و ابن ابی عمیر از راویان ضعیف
..... ۱۲۱
اشکال ششم: بررسی اعتبار مرسلات ۱۲۱
جمع روایات ۱۲۵
گفتار سوم: مکروهات شیردهی ۱۲۶
۱. کراهت شیر دادن زن زنازاده یا زنی که از زنا فرزند آورد ۱۲۶
۲. کراهت شیردهی زن یهودی نصرانی و مجوسی ۱۲۸

۱۳۰.....	۳. کراهت شیر دادن زن ناصبی
۱۳۰.....	۴. کراهت شیر دادن زن احمق و عمشاء
۱۳۲.....	گفتار چهارم: اولویت در شیردهی
۱۳۶.....	جمع بندی مطلب

فصل سوم: حضانت کودک

۱۳۹.....	گفتار اول: تعریف حضانت در لغت و اصطلاح
۱۳۹.....	حضانت در لغت
۱۴۰.....	حضانت در اصطلاح فقهاء
۱۴۱.....	اشکال در تعریف حضانت
۱۴۲.....	گفتار دوم: متصدیان «نمات» کودک در حیات والدین
۱۴۲.....	حضانت کودک در صورت حیات والدین
۱۴۳.....	بررسی روایات مربوط به حضانت
۱۴۳.....	روایت اول:
۱۴۴.....	روایت دوم:
۱۴۵.....	نکات روایت:
۱۴۶.....	روایت سوم:
۱۴۶.....	نکاتی پیرامون روایت:
۱۴۸.....	روایت چهارم:
۱۴۸.....	نکاتی در رابطه با روایت:
۱۴۹.....	روایت پنجم:
۱۵۰.....	نکاتی در رابطه با روایت:
۱۵۰.....	روایت ششم:
۱۵۱.....	روایت هفتم:
۱۵۱.....	نکاتی در رابطه با روایت:

۱۵۲.....	روایت هشتم:
۱۵۲.....	نظر آیت الله اراکی در مورد واژه (یجب) در روایت
۱۵۳.....	نکاتی در رابطه با روایت
۱۵۳.....	روایت نهم:
۱۵۳.....	نکات روایت
۱۵۴.....	روایت دهم:
۱۵۴.....	نکاتی در رابطه با روایت
۱۵۵.....	نتیجه ادله
۱۵۵.....	جمع بندی مطالب
۱۵۷.....	گفتار سوم: مسأله حضانت کودک در صورت فوت والدین
۱۵۷.....	اقوال در حدیث کودک در صورت فوت والدین:
۱۵۷.....	دلیل انتقال حضانت از والدین به جد پدری:
۱۵۹.....	جمع بندی:

فصل چهارم: تربیت کودک

۱۶۳.....	گفتار اول: اهمیت تربیت کودک
۱۶۴.....	اهمیت دوران کودکی برای تعلیم و تربیت
۱۶۶.....	جمع بندی
۱۶۷.....	گفتار دوم: رابطه تنبیه با تربیت
۱۶۷.....	بررسی فقهی تنبیه کودک
۱۶۸.....	بررسی روایات
۱۶۹.....	اصل تنبیه بدنی در اسلام
۱۷۰.....	مقدار تنبیه بدنی در کتب فقهی
۱۷۰.....	بررسی روایات میزان تنبیه بدنی
۱۷۳.....	تنبیه کودک جهت ترک واجبات

۱۷۵.....	جمع بندی مطلب؛
۱۷۷.....	گفتار سوم: تربیت جنسی کودک
۱۷۷.....	رعایت پوشش در برابر کودک
۱۷۸.....	آیه پوشش
۱۷۸.....	نکاتی در رابطه با آیه
۱۸۰.....	حکم پوشش زن در برابر کودکان در کلام فقها
۱۸۱.....	منظور از ترتب فعلی و غیر فعلی
۱۸۱.....	روایات در رابطه با پوشش
۱۸۱.....	وجه جمع میان آیه و روایات
۱۸۴.....	اشکال اقوال شری زنجانی به آیت الله خویی
۱۸۴.....	پیشنهاد آقای زنجانی
۱۸۴.....	جمع بندی مطلب
۱۸۵.....	وجوب پوشش عورت
۱۸۶.....	آموزش اجازه گرفتن برای ورود به بدین
۱۸۶.....	آیه استیذان
۱۸۷.....	نکاتی در مورد آیه
۱۸۸.....	توضیح واژه 'حلم'
۱۸۸.....	توضیح تَضَعُونَ ثِيَابَكُمْ
۱۸۹.....	اقوال در عمومیت استیذان
۱۹۱.....	منتخبی از پیام های آیه در تفسیر نور
۱۹۲.....	دلایل عمومیت استیذان
۱۹۲.....	توسعه آیه استیذان در فضای مجازی
۱۹۳.....	بررسی روایات استیذان
۱۹۳.....	روایت اول
۱۹۴.....	روایت دوم

۱۹۴	حکم کودک ممیز غیر بالغ در استیدان.....
۱۹۵	نظر مرحوم نراقی در استیدان غیر بالغ.....
۱۹۷	نظر آقای خوئی در استیدان.....
۱۹۸	اشکالات آقای خوئی به مرحوم نراقی.....
۱۹۸	اشکال اول:.....
۱۹۸	اشکال اول.....
۱۹۹	اشکال دوم.....
۲۰۰	نظر آقای شبیری.....
۲۰۲	جمع بی.....
۲۰۳	حدیث مع در روایات.....
۲۰۴	روایت اول.....
۲۰۴	روایت دوم:.....
۲۰۵	روایت سوم.....
۲۰۵	روایت چهارم.....
۲۰۶	روایت پنجم.....
۲۰۶	روایت ششم.....
۲۰۷	روایت هفتم.....
۲۰۷	تفریق مضاجع یا جداسازی رختخواب کودکان.....
۲۰۸	روایات تفریق مضاجع.....
۲۱۰	اقوال فقها در رابطه با تفریق مضاجع.....
۲۱۲	نظر آقای خوئی در تفریق مضاجع.....
۲۱۳	پاسخ به ادعای آقای خوئی.....
۲۱۴	مخفی سازی روابط جنسی.....
۲۱۵	روایات مخفی سازی روابط زوجین.....
۲۲۱	جمع بندی روایات مخفی سازی روابط زوجین.....
۲۲۲	حکم در آغوش گرفتن و بوسیدن کودک.....

دوم: روشهای تربیت و رشد عاطفی بعد از تولد فرزندان.....	۲۵۲
۱. محبت کردن به فرزندان.....	۲۵۲
۲. عدالت ورزی در محبت کردن به فرزندان.....	۲۵۵
۳. حق ملاقات با والدین در صورت جدایی ایشان.....	۲۵۵
۴. عدم تبعیض بین کودکان توسط والدین.....	۲۵۷
۵. رعایت حقوق هویتی کودک.....	۲۵۸
نتیجه.....	۲۶۰

فصل پنجم: فروع فقهی تربیت کودک

گذاشتن راه: حکم غیبت از کودک.....	۲۶۳
جمع بندی بحث.....	۲۶۵
گفتار دوم: حکم نگاه کردن با کودک در حال ارتکاب حرام.....	۲۶۶
جمع بندی بحث.....	۲۶۷
گفتار سوم: حکم مواجه کردن کودک با حرام.....	۲۶۸
حکم خوراندن حرام به غیربالغ.....	۲۶۸
نظر آقای خوئی و اشکال و جواب.....	۲۶۹
بیان آیت الله اراکی.....	۲۷۱
روایات نهی از خوراندن شراب.....	۲۷۲
جمع بندی بحث.....	۲۷۵
فهرست منابع.....	۲۷۷

مقدمه

بحث از تربیت کودک در فقه بر خلاف باب صلاة و صیام که ابواب مستقلى دارند، داراى عنوان مستقلى نیست بلکه به صورت پراکنده در آیات و روایات و مطالب فقهى مط"بی در رابطه با مباحث تربیتی ذکر شده است.

مسئله تربیت کودک از چنان اهمیتی برخوردار هست که در روایات بسیاری بر اهمیت این دوران ناک شده است. زیرا دوران کودکی به خاطر صفا و پاکی و خالی بودن ذهن کودک از بسیاری از مطالب، از چنان استعدادی برخوردار است که اولین یافته‌ها، بلافاصله در ذهن کودک نقش می‌بندد و آثار آن را در دوران کودکی و بزرگسالی نمایان می‌سازد.

کتاب حاضر، تقریرات درس خارج فقه تربیت کودک می‌باشد که توسط استاد بزرگوار جناب آقای حجة الاسلام والمسلمین سید حسین خلی در سال ۱۴۰۲ در حوزه علمیه جامعه الزهراء (ع) برگزار شده است.

روش بیان ایشان در مباحث خارج فقه به این گونه می‌باشد که ابتدا مساله فقهی آن موضوع را براساس کتب فقهی مطرح نموده، اقوال موافق و مخالفین را ذکر کرده و برای گزینش نظر استنباطی خود، این اقوال را براساس آیات و روایات مورد بررسی قرار داده و در پایان نظر خود را مطرح می‌نمودند.

در این نوشته قبل از ورود به بحث از تربیت فقهی کودک، ابتدا براساس روایات به بیان مباحث مقدماتی و آداب قبل از ولادت کودک پرداخته شده، سپس به آداب فقهی مستحب و واجبی که بعد از ولادت کودک براساس روایات مطرح شده است مانند عقیقه و نام‌گذاری و ... و در فصل دوم از دوران شیرخوارگی و میزان شیردادن و مدت آن و اولویت در شیردهنده سخن به میان آمده است.

در فصل سوم به مساله حضانت کودک و متصدیان این امر از دیدگاه فقه شیعه پرداخته شده و اقوال مختلف مورد بررسی قرار گرفته است. سپس در فصل چهارم به مهم ترین و کاربردی ترین مسائل در تربیت کودک، تحت عناوینی چون تربیت جنسی و عاطفی براساس آیات و روایات به استدلال و استنباط پرداخته شده و در پایان نیز به فروع فقهی در زمینه تربیت کودک اشاراتی شده است.

نویسنده تلاش کرده است، بیانات استاد را به صورت منسجم و مرتبط، با رجوع به مستندات قرآنی و روایی و فقهی به نگارش درآورد مقتضای مخاطبانی که تمایل دارند از نحوه استنباط و استدلال آگاهی یابند، بیان کند. در میان مباحث متناسب با بحث برخی از مطالب مربوط به سندشناسی روایات و علوم حدیث و علم رجال نیز بیان شده است. از خداوند متعال خاسته توفیقات روز افزوان برای استاد بزرگوار و تلاش خستگی ناپذیر و یادگیری خارج از کلاس برای خود و همه شاگردان اهل بیت (علیهم السلام) می باشم.

والسلام علی من اتبع الهدی

مهری ایمانی

عرداد ۱۴۰۳. ش